

KARTA KURSU

Nazwa	Filozofia religii
Nazwa w j. ang.	<u>Philosophy of religion</u>

Koordinator	Dr Paweł Sznajder	Zespół dydaktyczny
Semestr studiów	IV	
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs wprowadza studentów w refleksję filozoficzną nad religią, wyjaśniając podstawową terminologię, główne koncepcje i ujęcia w różnych perspektywach badawczych. Studenci zostaną wprowadzeni w zagadnienia związane z poszukiwaniami istoty religii i doświadczenia religijnego, problematyczną kwestią jej definiowania, badaniem statusu ontologicznego przyjmowanych faktów religijnych, różnymi typami religii, teoriami poznania religijnego, rolą człowieka w kształtowaniu religii jako zjawiska kulturowego, kwestią sekularyzacji i perspektywami odrodzenia religii w ponowoczesności. Refleksja ta służy zdobyciu orientacji w tym kluczowym zjawisku kulturowym umożliwiając namysł dotyczący własnego doświadczenia oraz udział w debacie publicznej i rozumienie zjawisk związanych z religią w świecie współczesnym.

Warunki wstępne

Wiedza	Znajomość podstawowych zagadnień filozoficznych z zakresu metafizyki, zwłaszcza koncepcji Boga, świętości, duszy itp. oraz epistemologii, a także podstawowa orientacja w historii filozofii.
Umiejętności	Podstawowa umiejętność interpretacji tekstu filozoficznego, podstawy krytycznego myślenia, umiejętności heurystyczne.
Kursy	Wprowadzenie do filozofii (lub kurs pokrewny), ontologia, metafizyka.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – Zna miejsce filozofii religii w obrębie dziedziny filozofia oraz jej związki z refleksją socjologiczną, psychologiczną oraz historyczną W02 – Posiada wiedzę dotyczącą najważniejszych problemów z zakresu filozofii religii: terminologię, koncepcje, problematykę związaną ze szczegółowymi zagadnieniami: istotą religii, poznaniem religijnym, rolą człowieka w kształtowaniu religii, jej krytyką oraz perspektywami rozwoju w świecie współczesnym	K_W01, K_W02, K_W05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – Posiada umiejętność artykułowania i uzasadniania własnych poglądów filozoficznych w zakresie religii. Samodzielnie myśli i krytycznie ustosunkowuje się do zastanej rzeczywistości, tekstów, koncepcji. Podejmuje refleksję nad zjawiskami kulturowymi związanymi z religią. U02 – Posługuje się poprawnie wybraną terminologią filozoficzną z zakresu filozofii religii, potrafi zrekonstruować wybrane stanowiska i problemy.	K_U01, K_U05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 – Docenia rolę refleksji nad religią w rozwoju osobistym i rozumieniu życia społecznego i kultury K02 – Jest gotowy do otwartego, merytorycznego i krytycznego udziału w debacie dotyczącej religii.	K_K01, , K_K04-06.

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	30	15									

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs prowadzony jest przede wszystkim w oparciu o wykład treści merytorycznych. Audytorium zaplanowane jest jako dyskusja dotycząca zaproponowanych lektur połączona z ich analizą i interpretacją.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	(esej)Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01											X		
W02											X		
U01								X			X		
U02								X			X		
K01								X					
K02								X					

Kryteria oceny	Na ocenę 2 student:	Na ocenę 3 student:	Na ocenę 4 student:	Na ocenę 5 student:
Wiedza	NIE potrafi, przynajmniej w 50 %, zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć, nie zna najważniejszych problemów i stanowisk z zakresu filozofii religii.	W przynajmniej 51 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejszych problemy i stanowiska z zakresu filozofii religii podane na wykładach.	W przynajmniej 75 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejszych problemy i stanowiska z zakresu filozofii religii podane na wykładach i w literaturze obowiązkowej.	W przynajmniej 90 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejszych problemy i stanowiska z zakresu filozofii religii podane na wykładach oraz zawarte w literaturze podstawowej i wybranych pozycjach uzupełniających. Wykazuje zdolności interpretacyjne i komparatystyczne.
Umiejętności	Nie potrafi odpowiedzieć na najbardziej podstawowe pytania, nie bierze udziału w dyskusji, nie przygotowuje się do zajęć poprzez opracowanie zadanej lektury.	Podejmuje próbę samodzielnego opracowania tekstów, jw stopniu zadowalającym opanował treść tekstu. Sporadycznie bierze udział w dyskusji przedstawiając własne stanowisko.	Samodzielnie opracowuje tekst, potrafi go zrozumieć i zinterpretować. Chętnie bierze udział w dyskusji, podejmuje próbę argumentowania w obronie przedstawianych tez.	Samodzielnie analizuje i krytycznie interpretuje tekst, uwzględniając kontekst przedmiotu, filozofii w ogóle oraz innych tekstów kultury. Aktywnie, otwarcie, racjonalnie uczestniczy w dyskusji, jego wypowiedzi są spójne, twórcze, konstruktywne.
Kompetencje społeczne	Student nie przygotowuje się do zajęć, nie dostrzega potrzeby uczenia się. W dyskusji przejawia brak zrozumienia innych i tolerancji lub nie zabiera głosu w ogóle. Lekceważy rolę filozoficznej refleksji nad religią w swoich studiach i karierze zawodowej.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez przygotowywanie się do zajęć, sporadyczny udział w dyskusji oraz otwartość wobec innych.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć, spontaniczny udział w dyskusji. Docenia rolę filozoficznej refleksji.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć, aktywny i twórczy udział w dyskusji, zdrowy krytycyzm oraz otwartość wobec innych. Docenia rolę filozoficznej refleksji, przejawia duże zaangażowanie, podejmuje autorefleksję dotyczącą własnych postaw.

Uwagi	
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- Refleksja nad religią w rozmaitych perspektywach – teologicznej, socjologicznej, psychologicznej, historycznej, antropologicznej. Specyfika poznania filozoficznego w tym zakresie. Filozofia religii a metafizyka, teologia, filozofia Boga.
- Religia i problemy definicyjne związane z tym terminem.
- Religia w wybranych ujęciach historycznych
- Naturalizm i supranaturalizm – w poszukiwaniu racjonalnych uzasadnień istnienia lub nieistnienia Boga.
- Wybrane koncepcje boskości i świętości.
- Jak czytać „tekst objawiony”? – perspektywa historyczna, literacka, teologiczna i filozoficzna.
- Redukcjonistyczne ujęcia religii oraz ateizm. Krytyka L. Feuerbacha, K. Marksa, F. Nietzschego oraz Z. Freuda..
- Religia jako fenomen autonomiczny – W. James, F. Schleiermacher, R. Otto.
- Fenomenologia i hermeneutyka religii (M. Scheler, P. Ricoeur, M. Henry)
- Religia w filozofii dialogu
- Postsekalarna filozofia religii
- Podsumowanie zajęć

Wykaz literatury podstawowej

- J. Dobieszewski, *Filozofia religii*. Wykład, Warszawa 2022.
- R. Schaeffler, *Filozofia religii*, Częstochowa 1989.
- Davies, B., *Wprowadzenie do filozofii religii*, Warszawa 2006.
- Kłoczowski J.A., *Miedzy samotnością a wspólnotą: wstęp do filozofii religii*, Tarnów 2004.

Ćwiczenia w zależności od decyzji studentów mogą opierać się o antologię tekstów:

1. Dumery H., *Bóg filozofów czy Bóg żywy?*, „Znak” 44(1992), 8, 447, 26-37.
2. Kant I., *O służbie Bożej w religii w ogólności* [w:] *Religia w obrębie samego rozumu*, przeł. Aleksander Bobko, Kraków 1993, s. 188-203.
3. Feuerbach L., *O sprzeczności w spekulatywnej nauce o Bogu*, [w:] *Istota chrześcijaństwa*, przeł. Adam Landman, Warszawa 1955, s. 370-378.
4. *Numinosum* [w:] Otto R., *Świętość: elementy irracjonalne w pojęciu bóstwa i ich stosunek do elementów racjonalnych*, Warszawa 1968.
5. *Mistycyzm*, [w:] James W., *Doświadczenia religijne*, Kraków 2001.
6. *Symbol daje do myślenia*, [w:] Ricoeur, P., *Egzystencja i hermeneutyka*, Warszawa 1985, 58-75.
7. *Model postaci szamana*, [w:] A. Wierciński, *Magia i religia*, Kraków 2010, 153-185.

LUB debatę oksfordzką przygotowaną na podstawie:

- Hołówka J., Dziobkowski B. (red.), *Filozofia religii: kontrowersje*, Warszawa 2019 (wybrane rozdziały).

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Chrzanowski G., *Pluralizm religijny i teologia negatywna*, „Logos i ethos” 16 (1/2004), 63-78.
2. Dawkins R., *Bóg urojony*, Warszawa 2007
3. Elders L., *Filozofia Boga*, Warszawa 1992
4. Meister C..V., *Wprowadzenie do filozofii religii*, Łódź 2018.
5. Mawson T.J., *Belief in God: an introduction to the philosophy of religion*, Oxford : Oxford ; New York 2005.
6. Hitchens C., *Bóg nie jest wielki: jak religia wszystko zatruwa*, tłum. F. C. Murawski, Katowice 2008.
7. Pepliński, Marek. "Analityczna epistemologia religii ostatnich pięciu dekad." *Filo-Sofija*.15 (2011), s. 919-938.
8. Sloterdijk P., *Gorliwość Boga: o walce trzech monoteizmów*, tłum. B. Baran, Warszawa 2013.
9. Swinburne R., *Spójność teizmu*, tłum. T. Szubka, Kraków 1996.
10. Wainwright W.J. (red.), *The Oxford handbook of philosophy of religion*, Oxford ; New York 2005.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	25
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	30
Ogółem bilans czasu pracy		101
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4